

1. წინასიტყვაობა

დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლება განათლების განსაკუთრებულ ფორმას წარმოადგენს, რომლის მიზანიც არის ახალგაზრდების მომზადება საზოგადოებრივ პროცესებში მონაწილე აქტიურ მოქალაქეებად და, აქედან გამომდინარე, სწავლის განსხვავებულ ფორმებს მოითხოვს. მასწავლებლები კარგად უნდა იცნობდნენ სწავლის ამ ფორმას და სრულყოფილად ფლობდნენ სწავლების მეთოდებს, განსხვავებულ გარემოში მათი ჯეროვნად გამოყენებისათვის. დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლის ფორმებია:

- ინდუქციური - მოსწავლეებს სთავაზობს კონკრეტულ პრობლემებს, რომლებიც მათ უნდა გადაჭრან ან მიიღონ გადაწყვეტილება მათი მოგვარების შესახებ, ეხმარება მათ ამ პრობლემების განზოგადებაში - სხვა სიტუაციებისადმი მისადაგებაში - ნაცვლად აბსტრაქტული კონცეფციების მიწოდებისა;
- აქტიური - წახალისებს მოსწავლეებს, ისწავლონ დამოუკიდებელი მოქმედების საშუალებით, ნაცვლად იმისა რომ მიუთითოს, თუ რა და როგორ უნდა გააკეთონ;
- რელევანტური - მასალას იღებს რეალური ცხოვრებიდან, სკოლის ან კოლეჯის, საზოგადოების ან მსოფლიოს ცხოვრებაში არსებული სიტუაციებიდან;
- თანამშრომლობაზე დაფუძნებული - მოიცავს ჯგუფურ სამუშაოს და თანამშრომლობაზე დაფუძნებულ სწავლის პროცესებს;
- ინტერაქტიული - სწავლება განხილვებისა და დებატების საშუალებით;
- კრიტიკული - სტიმულს აძლევს მოსწავლეებს, იაზროვნონ დამოუკიდებლად, აძლევს მათ საკუთარი მოსაზრებებისა და ხედვის გამოთქმის შესაძლებლობას და ეხმარება არგუმენტირებული მსჯელობის უნარის განვითარებაში;
- მონაწილეობითი - საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს, საკუთარი წვლილი შეიტანონ სწავლის პროცესში, მაგალითად იმით, რომ შემოიტანონ მათთვის სასურველი და საინტერესო განსახილველი თემა, ან ჩაატარონ კვლევა მათთვის

საინტერესო სფეროში, ასევე, საკუთარი სწავლის პროცესისა და შედეგების და მათი თანაკლასელების სწავლის პროცესებისა და შედეგების შეფასებით.

მოცემული გეგმების შესასრულებლად, მასწავლებლებს სჭირდებათ ინსტრუმენტები, რომელთა საშუალებითაც ისინი შეძლებენ დაეხმარონ თავიანთ მოსწავლეებს. ზოგიერთი ამ ინსტრუმენტაგან ძალიან მნიშვნელოვანია დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლებისათვის. სწორედ ამ მიზნით, ეს ინსტრუმენტები პრაქტიკული თვალსაზრისით არის განხილული წინამდებარე თავში.

სწავლის პროცესის ხელშეწყობა ამოცანების დასახვის საშუალებით

ინტერაქტიული სწავლება და სწავლა გადამწყვეტ როლს თამაშობს წინამდებარე სახელმძღვანელოში შემოთავაზებული აქტივობების უმეტესობაში. ინტერაქტიული სწავლების მიზანს წარმოადგენს შემეცნება (ანუ ფიქრი და გაგება), სწავლა და მოქმედება. გაკვეთილის დაგეგმვის, დავალების შემოწმების, შედეგების შეფასებისა და პროცესის შეჯამების ყველა ეტაპი სწავლის საკმაოდ დიდ პოტენციალს მოიცავს.

ძირითადი მიდგომა, რომელიც აზროვნებისა და მოქმედების ინტეგრაციას მოიცავს, აისახება სწავლის მთლიან პროცესზე. ეს არ გულისხმობს იმას, რომ შესწავლის საგნისადმი აქტიური დამოკიდებულება შემოიფარგლება „რეალური“ სწავლის მოსამზადებელი ეტაპით, რომელიც შეიძლება ინტერპრეტირებული იყოს როგორც პროცესი, რომელიც მხოლოდ შემსწავლელთა აზროვნებას ეყრდნობა. პირიქით, აზროვნებისა და მოქმედების ინტეგრაცია ყველა მოსწავლეს უნერგავს ნათელ წარმოდგენას იმის შესახებ, თუ რატომ სწავლობენ ისინი მოქმედების საშუალებით: მათ წინაშე დგას შესასრულებელი ამოცანა და ამ ამოცანის შესრულება მათგან მთელი რიგი უნარების გამოყენებას მოითხოვს. ამ ტიპის სწავლებისას, მოსწავლე ყოველ ახალ სიტუაციაში იძულებულია, განსაზღვროს მისი საჭიროებები სწავლასთან დაკავშირებით. ამგვარად, მოსწავლეები საჭიროებენ მითითებებსა და ინსტრუქციებს მასწავლებლისაგან, რაც იმას ნიშნავს, რომ მოსწავლეები, თავის მხრივ, ამოცანას აყენებენ მასწავლებლის წინაშე და არა პირიქით. ამოცანაზე დაფუძნებული სწავლა გვაძლევს კონსტრუქტივისტული სწავლისა და ინსტრუქციების საშუალებით სწავლის იდეალურ კომბინაციას.

ამოცანაზე დაფუძნებული სწავლის დროს, მოსწავლის წინაშე დგება პრობლემა, რომელიც უნდა გადაჭრას. სწავლა არ წარმოადგენს თვითმიზანს, არამედ არის საშუალება სასარგებლო და გამოსადეგი ნაბიჯების გადასადგმელად. მოსწავლეები სწავლობენ პრობლემის გადაჭრის გზების ძიების პროცესში, აყენებენ ამოცანას საკუთარი თავისა და მასწავლებლის წინაშე, რაც მათ პრობლემის გადაჭრისაკენ

მიმავალ გზას უხსნის. სკოლა რეალური ცხოვრებაა - დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებების შესახებ სწავლების ეს ლაიტმოტივი გასდევს ამოცანაზე დაფუძნებული სწავლის პროცესს. ბევრი რეალური ცხოვრებისეული სიტუაცია პრობლემის გადაჭრას გულისხმობს. ამოცანაზე დაფუძნებული სწავლა ხელს უწყობს მოსწავლეების მომზადებას ცხოვრებისათვის იმით, რომ რეალურ, ცხოვრებისეულ სიტუაციებზე დაყრდნობით განხორციელებულ სწავლას სთავაზობს მოსწავლეებს.

ამოცანაზე დაფუძნებული სწავლება ემყარება მოდელს, რომლის დახასიათებაც შესაძლებელია ზოგადი შტრიხებით. იმ შემთხვევაში, თუ მასწავლებელი სწავლებას ამ მოდელის მიხედვით აწარმოებს, სწავლა მოქმედების საშუალებით, ანუ აქტიური სწავლა თავისთავად ხორციელდება.

ამოცანაზე დაფუძნებული სწავლის ელემენტები:

მოსწავლეების წინაშე დგება ამოცანა, რომელიც უნდა ამოხსნას (ამოცანა შემოაქვს მასწავლებელს ან მოცემულია სახელმძღვანელოში).

მოსწავლეები შეიმუშავენ მოქმედების გეგმას.

მოსწავლეები ასრულებენ დაგეგმილ ქმედებებს.

მოსწავლეები აჯამებენ სწავლის პროცესს და წარმოადგენენ შედეგებს.

აუცილებელია, მოსწავლეებს ხშირად ჰქონდეთ შეხება ამოცანაზე დაფუძნებულ სწავლის პრინციპებთან, სხვადასხვა კონტექსტში. ამოცანა, რომლის ამოხსნაც სხვა პრობლემებთან არის დაკავშირებული, რომლებიც, თავის მხრივ, გადაჭრას საჭიროებენ, წარმოადგენს საუკეთესო საშუალებას პროდუქტიული და ხალისით მიმდინარე სწავლის გარემოს შესაქმნელად.

ინსტრუმენტების ჩამონათვალი მასწავლებლებისათვის

ინსტრუმენტი 2: თანამშრომლობაზე დაფუძნებული სწავლა

ამ ფორმის სწავლება არ გულისხმობს მოსწავლეებისათვის გუნდური მუშაობის გარემოს შექმნას მხოლოდ იმ იმედით, რომ დავალება როგორღაც იყოს შესრულებული. თანამშრომლობაზე დაფუძნებული სწავლა გულისხმობს სწავლის პროცესს, რომელიც განეკუთვნება სოციალური განათლების სფეროს, ვინაიდან მასში არ არის გამოკვეთილი შემეცნებითი მიღწევები. თუმცა ტერმინი „თანამშრომლობაზე დაფუძნებული სწავლა“ კონცენტრირებულია მოსწავლეთა მიღწევებზე.

თანამშრომლობაზე დაფუძნებული სწავლების წარმატებით განხორციელების წინაპირობას წარმოადგენს ჯგუფის წევრებს შორის ფუნქციების გარკვევით გადანაწილება. ამგვარად, ჯგუფის წევრებს შორის თანაბრობის პრინციპით გადანაწილდება ფორმალური მოვალეობებიც და პასუხისმგებლობაც ამ მოვალეობების შესრულებაზე, რაც წარმატებული სწავლის საწინდარია. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ამგვარი ფორმით სწავლებისას ყველა ტიპის ამოცანა არ გამოგვადგება და, აქედან გამომდინარე, არ ხდება თანამშრომლობაზე დაფუძნებული სწავლისა და მასწავლებელზე ორიენტირებული სწავლის ფორმების პოლარიზება. სწავლების ამ მოდელის თანახმად, მასწავლებელი გარკვეულ და მნიშვნელოვან როლს ასრულებს სწავლის პროცესში. თანამშრომლობაზე დაფუძნებული სწავლის წარმატება, როგორც ეს გამოცდილებამ აჩვენა, დამოკიდებულია ძირითად ელემენტებზე. რეკომენდებულია ქვემოთ მოყვანილი პროცედურების გამოყენება, რომლებიც გამოცდილ იქნა პრაქტიკაში, ბევრი მასწავლებლის მიერ:

თანამშრომლობაზე დაფუძნებული სწავლა: ჯგუფის ორგანიზება

1. ჯგუფის წევრთა გვარები ჩამოწერილი უნდა იყოს ანბანის მიხედვით.
2. ჯგუფის თითოეული წევრი თავის თავზე იღებს ქვემოთ მოყვანილი ფუნქციებიდან ერთ-ერთის შესრულებას.

მოდერატორი:

პასუხს აგებს მასზედ, რომ ჯგუფის წევრებს კარგად ესმოდათ თავიანთი მოვალეობები და ასევე იგი ასრულებს ჯგუფის სპიკერის ფუნქციას.

მომხსენებელი:	პასუხისმგებელია ორგანიზაციული სამუშაოს შესრულებაზე, პრეზენტაციის ან საბოლოო პროდუქტის მომზადებისას.
მასალებზე პასუხისმგებელი პირი:	უზრუნველყოფს ყველა საჭირო მასალის ხელმისაწვდომობას და ჯგუფის მიერ სამუშაოს დასრულების შემდეგ პასუხს აგებს ყველაფრის მოწესრიგებაზე.
ორგანიზატორი:	უზრუნველყოფს ჯგუფის მიერ დროის ყაირათიანად გამოყენებას და აკონტროლებს იმას, რომ ჯგუფმა სამუშაო გეგმის მიხედვით შეასრულოს; აგრეთვე, თვალყურს ადევნებს ჯგუფის მიერ მოქმედებათა გონივრული თანამიმდევრობით დაგეგმვას, სამუშაო პროცესის დასაწყისსა და გეგმაში შეაქვს ცვლილებები, საჭიროების შემთხვევაში.
მედიატორი:	პასუხისმგებელია ჯგუფის შიგნით წამოჭრილი ნებისმიერი პრობლემის მოგვარებაზე.
<p>3. წესები:</p> <p>ა) ჯგუფის ზოგიერთ წევრს განსაკუთრებული მოვალეობა ეკისრება, მაგრამ დავალების წარმატებით შესრულებაზე და შედეგებზე ჯგუფის ყველა წევრი თანაბრად აგებს პასუხს.</p> <p>ბ) იმ შემთხვევაში, თუ საჭირო გახდა მასწავლებლისათვის ან მოსწავლეთა ლიდერისათვის კითხვის დასმა, ჯგუფმა ერთობლივად უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება იმის თაობაზე, თუ რა კითხვა უნდა დაისვას. მასწავლებელი და მოსწავლეთა ლიდერი არ პასუხობს ჯგუფის ინდივიდუალური წევრის მიერ დასმულ კითხვებს.</p> <p>გ) პრეზენტაციაზე პასუხისმგებელია ყოველი ჯგუფი. ჯგუფის ყოველი წევრი ვალდებულია, უპასუხოს დასმულ შეკითხვებს.</p>	

მასწავლებლები, რომლებიც ხშირად მიმართავენ მოსწავლეთა ჯგუფური მუშაობის მეთოდს, ამბობენ, რომ ხშირად საჭიროა ჯგუფური მუშაობის დროს აღებული ფუნქციები მოსწავლეებმა უფრო ინტენსიურად შეასრულონ, რაც ხელს უწყობს უსაფრთხო გარემოს შენარჩუნებას, სწავლის პროცესის დაჩქარებასა და ჯგუფის მიერ შესრულებული სამუშაოს გაუმჯობესებას.

ინსტრუმენტების ჩამონათვალი მასწავლებლებისათვის

ინსტრუმენტი 3: საერთო საკლასო სხდომის თავმჯდომარეობა (დისკუსია და კრიტიკული აზროვნება) დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების გაკვეთილებზე

წინასიტყვაობა

მოსწავლეები საკუთარ მოსაზრებებსა და იდეებს ერთმანეთს უზიარებენ მასწავლებლის ხელმძღვანელობის ქვეშ. გარემო მარტივად არის მოწყობილი, საჭიროა მხოლოდ დაფა ან ფლიპჩარტი, მაგრამ მასწავლებლის ფუნქცია ფრიად საპასუხისმგებლოა. პლატონის „დიალოგი სოკრატესთან“ ამგვარი სწავლების დიდ ტრადიციაზე მეტყველებს, სოკრატე ყურადღებას ამახვილებდა პრობლემურ საკითხებზე და მისი პარტნიორის მცდარი და დოგმატური შეხედულებების დეკონსტრუქციას ახდენდა. ის, რასაც ჩვენ დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლებაზე პასუხისმგებელ მასწავლებლებს ვთავაზობთ, არის ხელშემწყობის ფუნქცია, რომელიც უფრო მწვრთნელის ფუნქციას წააგავს. კომპეტენციათა განვითარების ასპექტი - მოსწავლეებმა შეძლონ სწორი მიმართულებით აზროვნება და თავიანთი მოსაზრებების სწორად გამოთქმა - ისეთსავე მნიშვნელოვან მიზანს წარმოადგენს, როგორც შინაარსის სწორი აღქმა და გაგება.

მოსწავლეები ჩართული არიან აზროვნებისა და ინტერაქტიულ-კონსტრუქტივისტული სწავლის პროცესში. მასწავლებელი ხელის შემწყობის ფუნქციას ასრულებს. ზოგადად, აზროვნების პროცესი წარმოადგენს ძალისხმევას, რომელიც მიმართულია კონკრეტულის აბსტრაქტულთან დაკავშირებისაკენ. საერთო საკლასო სხდომები მოსწავლეების აზროვნების უნარის განვითარებას უწყობს ხელს. აზროვნება დროს მოითხოვს. ყველაზე ფრთხილი და წინდახედული მოსწავლეები აზროვნებას დიდ დროს ანდომებენ.

მხოლოდ სკოლას შეუძლია შესთავაზოს მოსწავლეებს, სწავლების ფორმატში, ხელმძღვანელობის ქვეშ წარმოებული პლენარული სხდომა. მასწავლებლის მიერ მოსწავლეებისათვის წაკითხული ლექციის მსგავსად, საერთო საკლასო პლენარული სხდომაც მორგებული უნდა იყოს მოსწავლეების საჭიროებებზე, უფრო მეტადაც კი,

ვიდრე სახელმძღვანელოები ან ვიდეოგაკვეთილები. კრიტიკოსები მართებულად აღნიშნავენ, რომ ეს ფორმატი ხშირად ირღვევა: საერთო საკლასო სხდომებს ძალიან ხშირად მიმართავენ და მათი ხანგრძლივობაც არაადეკვატურია; მასწავლებლები მოსწავლეებს უსვამენ ისეთ კითხვებს, რომლებიც მოსწავლეებისათვის არ არის საინტერესო და რომლებზე პასუხიც მათ არ აქვთ; მასწავლებლები „ახალბედა სოკრატეების“ როლს ასრულებენ, მოსწავლეებს ასწავლიან, როგორც მათზე დაბალ საფეხურზე მდგომთ და სთხოვენ მათ იმ პასუხს, რომლის მოსმენაც თავად სურთ.

მაგრამ თუ ამ მეთოდს გამოიყენებენ გარკვეული წესების დაცვითა და მცირედი პრაქტიკის შემდეგ, საერთო საკლასო სხდომები ერთ-ერთ მძლავრ, მოქნილ და უდავოდ სასარგებლო სწავლის ფორმატს წარმოადგენს, დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლებაში. ქვემოთ მოცემულ ჩამონათვალში გამოკვეთილია სწავლის შესაძლებლობები და ისინი განკუთვნილია მასწავლებელთა დასახმარებლად, რომელიც აწვდის მათ ინფორმაციას იმის შესახებ, თუ მსგავსი სხდომების ორგანიზებისას რა უნდა გააკეთონ მათ და რისგან უნდა შეიკავონ თავი. დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების სახელმძღვანელოთა სერიაში შესულ წიგნებში II, III, IV და V, მოცემულია მსგავსი საერთო საკლასო სხდომების ბევრი მაგალითი, როგორც მაღალკლასელებისათვის, ასევე დამწყები საფეხურის მოსწავლეებისათვის. სწორედ ამ მიზეზის გამო, მოცემული ინსტრუმენტის დახასიათებაში არ არის შესული მაგალითი.

მოსწავლეთა როლი

მოსწავლეები:

- სხდომის გამართვამდე მეტ-ნაკლებად იცნობენ თემას, ფლობენ მის გარშემო გარკვეულ ცოდნასა და ინფორმაციას და აინტერესებთ განსახილველი თემა;
- იციან იმის შესახებ, რომ მათ მიერ გამოთქმული მოსაზრებები მოსმენილი იქნება და არასწორი მოსაზრებისა და წინადადებების გამო მათ ქულები არ დააკლდებათ;
- დიდი დრო ეძლევათ გამოსვლებისათვის;

— მათი სწავლის საჭიროებები განსხვავებულია (მაგალითად, მათ შორის არიან ნელა მოსაუბრე მოსწავლეები და მოსწავლეები, რომლებიც სწრაფად საუბრობენ).

მასწავლებლის როლი

მასწავლებელი:

- ესაუბრება მოსწავლეებს და შეუძლია და მზად არის იმპროვიზებისათვის, რათა რეაგირება მოახდინოს მოსწავლეების მიერ გამოთქმულ მოსაზრებებზე;
- სრულად ესმის განსახილველი თემა და ნათელი წარმოდგენა აქვს იმაზე, თუ რა შედეგით დასრულდება სხდომა;
- აკონტროლებს საერთო საკლასო სხდომას, მაგრამ ცდილობს, არ აიღოს წამყვანის ფუნქცია, თავის გამოსვლას მხოლოდ მცირე დროს უთმობს;
- საკმარის დროს აძლევს მოსწავლეებს მოსაფიქრებლად;
- ისმენს ყოველგვარი ჩანიშვნების გაკეთების გარეშე;
- ისმენს აქტიურად, ცდილობს დაიჭიროს ის მომენტები, სადაც მოსწავლეები საინტერესო და ხელჩასაჭიდ იდეებს გამოთქვამენ;
- ამხნევებს მოსწავლეებს, რათა მონაწილეობა მიიღონ სხდომის მსვლელობაში და მიმართავს იმ მოსწავლეებს, რომლებიც ძირითადად ჩუმად ყოფნას ამჯობინებენ;
- აკონტროლებს დროს, ორგანიზებას უწევს ჯგუფს და აწესრიგებს პროცესებს;
- აწესრიგებს მსჯელობის ფორმატს, დაფის (ამ შემთხვევაში, ფლიპჩარტის ნაცვლად უმჯობესია გამოყენებულ იქნეს დაფა) გამოყენებით, სთავაზობს მოსწავლეებს თვალსაჩინოებებს, მაგალითად, სურათებს, სიმბოლოებს, მაგალითებს, აწვდის მათ ინფორმაციას, კონცეფციებს და ჩარჩოებს;
- განსაზღვრავს მოსწავლეების სწავლის საჭიროებებს და მოქმედებს მათ შესაბამისად. აწვდის ინფორმაციას და ინსტრუქციებს მოსწავლეებს ისეთ საკითხებზე, რაც მათ არ იციან და უზრუნველყოფს ისეთი გარემოს შექმნას, სადაც მცდარ მოსაზრებებსა და აზროვნების არასწორ მიმართულებებს კრიტიკით უპასუხებენ და მოახდენენ მის დეკონსტრუქციას, მოსწავლეები ან თავად მასწავლებელი.

დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლებისათვის შესაბამისი თემები და კონტექსტი

შესაბამისი თემები:

- მოსწავლეების მიერ შემოტანილი თემები (კითხვები, კომენტარები, პრეზენტაციები, საშინაო დავალება, გამოცდილება და გრძნობები);
- მასწავლებლის მიერ შემოტანილი თემები (კითხვები, მინიშნებები, სურათები, ლექციები);
- შემოტანილი ახალი კონცეფცია;
- წასაკითხი მასალის ირგვლივ მსჯელობა და კვლევითი სამუშაოს ჩატარების შემდეგ გამართული მსჯელობა;
- ამოცანაზე დაფუძნებული სწავლისა ან პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლის ეტაპის შემდეგ გამართული მსჯელობა (შეჯამება, განხილვა);
- მოსწავლეების მიერ შემოთავაზებულ თემაზე რეაგირება;
- შემდგომი კვლევის საგნის განხილვა.

სწავლის შესაძლებლობები

მოსწავლეები:

- ქმნიან კონტექსტს, მასწავლებლის მიერ მიწოდებული ინსტრუქციის მიხედვით, გაკვეთილზე შემოტანილი ახალი კონცეფციისათვის (კონსტრუქტივისტული სწავლა);
- საკუთარ თავზე გამოცდიან, როგორ მიმდინარეობს აზროვნების პროცესი - სვამენ კითხვებს, ყურადღებით ფიქრობენ პასუხებზე, კონკრეტულს აკავშირებენ აბსტრაქტულთან და პირიქით (კომპეტენციების განვითარება, ანალიტიკური აზროვნებისა და კრიტიკული მსჯელობის უნარის დემონსტრირების საშუალებით);
- მოსწავლეები ერთმანეთს უზიარებენ მსჯელობისას გამოყენებულ კრიტერიუმებს და აანალიზებენ იმ მიზეზებს, რამაც განაპირობა მათი მხრიდან არჩევანის შეჩერება ამ კრიტერიუმებზე (მსჯელობის კომპეტენცია ან ინტერაქტიულ-კონსტრუქტივისტული სწავლა);

- საკლასო გარემოს აღიქვამენ, როგორც შემსწავლელთა მიკროსაზოგადოებას, რომელში მონაწილეობისათვისაც მათ სტიმული ეძლევათ (სწავლა დემოკრატიისა და ადამიანის უფლებათა დაცვის საშუალებით);
- მათ მიმართავენ, როგორც ექსპერტებს (თვითშეფასების ამაღლება);
- მას შემდეგ, რაც გამოთქვამენ საკუთარ მოსაზრებას პოლიტიკური საკითხის გარშემო გაჟღერებული სადავო შეხედულების შესახებ (პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღების პროცესის სიმულაცია), სიტყვას გადასცემენ სხვა მოსწავლეებს.

მომზადება

თემის შერჩევის კრიტერიუმები:

- მოსწავლეები უნდა ფლობდნენ ინფორმაციას განსახილველი თემის შესახებ (მოსწავლელთა გამოცდილებასთან კავშირი).
- მოსწავლეები უნდა აცნობიერებდნენ, რატომ ღირს შერჩეულ საკითხზე მსჯელობა (რელევანტურობა, პირადი ინტერესი).
- პაექრობა: თემა უნდა იყოს პრობლემური და უნდა იძლეოდეს იმის საშუალებას, რომ მოსწავლეებს განსხვავებული მოსაზრებები გაუჩნდეთ მასთან დაკავშირებით; მასწავლებელს უნდა ჰქონდეს თავისი გარკვეული პოზიცია განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით, მაგრამ საკუთარი მოსაზრება არ უნდა წარმოაჩინოს, როგორც ერთადერთი „სწორი გამოსავალი“.
- მასწავლებელს გონებაში შექმნილი აქვს მატრიცა, რომელიც მას საშუალებას აძლევს, წინასწარ განსაზღვროს, თუ რა მოსაზრებები შეიძლება გაუჩნდეთ მის მოსწავლეებს და უნდა მოაქციოს მათი მოსაზრებები კონცეპტუალურ ჩარჩოებში (მაგალითად, დადებითი და უარყოფითი შედეგები, სამართლიანობისა და ეფექტურობის კრიტერიუმები, კონკრეტული და აბსტრაქტული, ინტერესები და კომპრომისი).
- იმ შემთხვევისათვის, თუ მოსწავლეები არ იწყებენ დისკუსიას, მასწავლებელს მზად უნდა ჰქონდეს ხერხი, თუ როგორ ჩაითრიოს საუბარში მოსწავლეები (მაგალითად, კითხვა ან მინიშნება).

— მასწავლებელი ადგენს სხდომის გეგმას - მაგალითად, დიაგრამა ახალი კონცეფციისათვის, თეზისი ან ძირითადი ტერმინების ჩამონათვალი - რომლითაც მოსწავლეებს შეუძლიათ ისარგებლონ და ააგონ მასზე საკუთარი მსჯელობა, რაც შეიძლება მოსწავლეებს საშინაო დავალების სახით მიეცეთ.

რა უნდა გავაკეთოთ

— მინიშნების მიცემისას ან კითხვის დასმისას, მოსწავლეებს მიეცით დრო მოსაფიქრებლად - დააცადეთ მათ რამდენიმე წამი და შემდეგ სიტყვა გადაეცით რამდენიმე მოსწავლეს ერთმანეთის მიყოლებით.

— ვარიანტები (მოსწავლეებს მეტი დრო სჭირდებათ, მაგრამ ეს საგრძნობლად აუმჯობესებს მოსწავლეებისა და მასწავლებლის მიერ სხდომაში მონაწილეობის ხარისხს): მინიშნების მიცემისას ან კითხვის დასმისას:

→ მიეცით მოსწავლეებს იმის საშუალება, რომ მათ წერილობით ჩაინიშნონ მოსაზრებები და მხოლოდ შემდეგ გამოვიდნენ სიტყვით; მოსწავლეები კითხულობენ თავიანთ ჩანაწერებს ან მასწავლებელი აგროვებს მოსწავლეების ჩანაწერებს და გაფენს იატაკზე ან ამაგრებს პოსტერზე;

→ საშუალება მიეცით მოსწავლეებს, წყვილებში განიხილონ თავიანთი მოსაზრებები და შემდეგ კლასის წინაშე წარდგინენ შედეგებით.

— ძირითადი კანონი: „მასწავლებელი აწვდის მოსწავლეებს ინფორმაციას ან სვამს კითხვას - საკუთარ მოსაზრებას გამოთქვამს ბევრი მოსწავლე“. დროის განაწილების თვალსაზრისით, ამან შესაძლებელია საერთო საკლასო სხდომისათვის განკუთვნილი მთლიანი დრო მოითხოვოს, რის შემდეგაც, დასკვნით სახით, მასწავლებელი კლასის წინაშე უნდა წარდგეს მოკლე შემაჯამებელი სიტყვით.

— უნდა დარწმუნდეთ, რომ თქვენი მოსწავლეები სხედან საკლასო ოთახის გარშემო ან წრეზე, რაც მათ საშუალებას აძლევს, ერთმანეთს პირისპირ უყურონ და ერთმანეთს მიმართონ.

— უნდა დარწმუნდეთ, რომ მოსწავლეებს ესმით ერთმანეთის. გაამხნევეთ და წაახალისეთ ისინი, რათა ახსნან თავიანთი მოსაზრებები და მათ მიერ

გამოყენებული ყველა ის ტერმინი, რომელიც გაუგებარია სხვა მოსწავლეებისათვის.

რა არ უნდა გავაკეთოთ

მოერიდეთ:

- ისეთი კითხვების დასმას, რომელზე პასუხიც შეიძლება იყოს მხოლოდ „კი“ ან „არა“. ამის შემდეგ აუცილებლად დაგჭირდებათ ახალი კითხვის დაუყოვნებლივ დასმა. დასვით ისეთი კითხვები, რომლებიც მსჯელობას მოითხოვს ან მიაწოდეთ მინიშნებები. ამის შემდეგ დასმული კითხვები უფრო კონკრეტული და სპეციფიკური იქნება;
- ერთ ან ორ მოსწავლესთან კითხვა-პასუხის რეჟიმში საუბარს. ამის ნაცვლად, შეეცადეთ მათ მიერ დასმულ კითხვებს სხვა მოსწავლეებმა უპასუხონ;
- გვერდზე გადგომას და მოსწავლის მიერ გამოთქმული მოსაზრების უგულებელყოფას, თუ თქვენ მასზე რეაგირებისათვის მოუმზადებელი ხართ. ასეთი მოსაზრებები შესაძლებელია ყველაზე საინტერესო აღმოჩნდეს! ამ შემთხვევაშიც, შეეცადეთ მსჯელობაში ჩართოთ კლასი;
- კომენტარის გაკეთებას ყოველი მოსწავლის მიერ გამოთქმულ იმ მოსაზრებებზე, რომელსაც თქვენ ეთანხმებით ან არ ეთანხმებით. ნაცვლად ამისა, მოსწავლეებს მიუთითეთ, იმსჯელონ სხვების მიერ გამოთქმული მოსაზრებების ძლიერსა და სუსტ მხარეებზე;
- თქვენი ფუნქციის მხოლოდ იმითი შემოფარგვლას, რომ მოსწავლეებს ხელის აწევის შემთხვევაში მისცეთ სიტყვა. ძალიან ხშირად, მოსწავლეები საკითხის სხვადასხვა ასპექტსა და ქვეთემებზე იწყებენ მსჯელობას, რამაც შესაძლოა დაბნეულობა და ქაოსი გამოიწვიოს. ამიტომ, საჭიროა მასწავლებელმა აიღოს ინიციატივა და შეახსენოს მოსწავლეებს, რა საკითხზე უნდა გაამახვილონ მათ ყურადღება ან რა მიმართულებით უნდა წაიყვანონ მსჯელობა. მოსწავლეების ყურადღება გაამახვილეთ იმაზე, რომ დრო და ფორმატი შეზღუდულია და არ იძლევა იმის საშუალებას, რომ განხილულ იქნას ყველაფერი, იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეები ეჭვის ქვეშ დააყენებენ თქვენი არჩევანის მართებულობას, განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით.

მასწავლებელი იმპროვიზატორი - მოსწავლეები დისკუსიის მოთავენი

აქამდე ჩვენ განვიხილეთ საერთო საკლასო სხდომები, რომელსაც მასწავლებელი წინასწარ გეგმავს, დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების გაკვეთილებისათვის.

მოსწავლეებმა შესაძლოა მოითხოვონ ამა თუ იმ საკითხის სპონტანური განხილვა, თუმცა ხშირად ეს ხდება მათი დაკვირვების შედეგად ან კომენტარის გამო, რომელიც აზრთა სხვადასხვაობას იწვევს. თუ დრო და გაკვეთილი ამის საშუალებას იძლევა, მასწავლებელმა უნდა მისცეს მოსწავლეებს საშუალება, განახორციელონ საკუთარი ჩანაფიქრი. ამაში იკვეთება მათი სწავლის საჭიროებები - ისინი, ან რამდენიმე მათგანი მაინც, დაინტერესებულნი არიან მოცემული საკითხით.

მაგალითები:

- „ბოლოს და ბოლოს ის, ვისი ნდობაც შეიძლება გქონდეს, მარტო შენი ოჯახი და ოჯახის წევრებია“.
- „ვფიქრობ, ზოგიერთი დამნაშავეისათვის სასიკვდილო განაჩენი აუცილებელია“.
- „რა ელის პოლიტიკოსს, რომელიც არ ასრულებს წინასაარჩევნო დაპირებას?“
- მოსწავლეს სურს, განიხილოს აქტუალური საკითხი, რომელიც მან ახალ ამბებში მოისმინა.

მსგავს სიტუაციებში მოსწავლეები მასწავლებლის წინაშე აყენებენ ამოცანას. მასწავლებელი იძულებულია, თავმჯდომარეობა გაუწიოს სხდომას, რომლისთვისაც იგი მზად არ არის, რასაც თავს მხოლოდ იმპროვიზების გამოყენებით გაართმევს. მასწავლებელი არ უნდა გაურბოდეს მსგავს სიტუაციებს. როგორც წესი, მასწავლებელს ყოველთვის აქვს წარმოდგენა და საკუთარი მოსაზრება მოსწავლეების მიერ წამოჭრილ მსგავს საკითხებზე, ხოლო ურთიერთობის მოდელი იგივეა, რაც წინასწარ დაგეგმილი საერთო საკლასო სხდომის დროს. იგივე სიტუაცია მეორდება, როდესაც მოსწავლეები მასწავლებელს სთხოვენ რაიმეს განმარტებას („რას ნიშნავს დემოკრატია?“).

ქვემოთ მოცემულია რამდენიმე რჩევა იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ უნდა მოიქცეს მასწავლებელი სპონტანურად გამართულ სხდომაზე:

- სთხოვეთ მოსწავლეს, რომელმაც წამოიწყო დისკუსია, აუხსნას კლასს საკითხის არსი. ამ შემთხვევაში ყველა მოსწავლეს ეძლევა შესაძლებლობა, მონაწილეობა მიიღოს საკითხის განხილვაში და თქვენც გეძლევათ დრო მოსაფიქრებლად.
- აუხსენით კლასს, რა დროს დაუთმობთ საკითხის განხილვას. მოიფიქრეთ, როგორ განავრცობთ თემას და როგორ გააგრძელებთ გაკვეთილს.
- მოსწავლეების მოსმენისას, ყურადღება გაამახვილეთ იმაზე, თუ რა ცოდნას ფლობენ თქვენი მოსწავლეები საკითხის შესახებ, რა გაიგეს მათ და რა ვერ გაიგეს.
- საკუთარ თავზე აიღეთ ინიციატივა, შეაჯამოთ მოსწავლეების მიერ გამართული დისკუსია. შესაძლებელია, თქვენი დასკვნითი გამოსვლა არ იყოს იმ ხარისხის, როგორც წინასწარ მომზადების შემთხვევაში იქნებოდა, მაგრამ ეს უმჯობესია, ვიდრე მოსწავლეების მსჯელობის დასრულება ისე, რომ მათ არ აუხსნათ, თუ რას ემსახურებოდა მსჯელობისათვის დათმობილი დრო და რა დასკვნები შეიძლება გაკეთდეს განხილულ საკითხთან დაკავშირებით.
- შემაჯამებელი სიტყვა შეგიძლიათ მოსწავლეებსაც გადააბაროთ, მაგრამ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ თქვენ განხილულ საკითხთან დაკავშირებით გარკვეული აზრი გაქვთ ჩამოყალიბებული.

ინსტრუმენტების ჩამონათვალი მასწავლებლებისათვის

ინსტრუმენტი 4: ინტერვიუ ექსპერტთან - ინფორმაციის შეგროვების გზები და ხერხები

დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლებისას, მრავლად არის სიტუაციები, როდესაც მოსწავლეებს სჭირდებათ ინფორმაციის მოპოვება იმ ადამიანებისათვის ინტერვიუს ჩამორთმევის საშუალებით, რომლებიც სკოლის გარეთ იმყოფებიან.

ეს ინტერვიუები შესაძლებელია გაიმართოს საკლასო გარემოში, ან შესაძლებელია, კლასი და მოსწავლეთა ჯგუფი ეწვიოს მათ სკოლის გარეთ.

პირი, რომლისგანაც მოსწავლეები ინტერვიუს იღებენ, შესაძლებელია წარმოადგენდეს ექსპერტს, სრული ამ სიტყვის მნიშვნელობით, როგორცაა მაგალითად, ქვეყნის ან ადგილობრივი პარლამენტის წევრი, ადმინისტრაციული საბჭოს წარმომადგენელი ან მეცნიერი. მაგრამ ასევე შესაძლებელია, რესპონდენტი იყოს ადამიანი, რომელსაც გააჩნია სოციალური ურთიერთობების ან პროფესიული გამოცდილება, როგორცაა, მაგალითად, ცვლებში მომუშავე პირი, მარტოხელა დედა, ემიგრანტი ან უმუშევარი ადამიანი.

თქვენს ყურადღებას აქ არ შევაჩერებთ იმაზე, თუ ვინ უნდა დაუკავშირდეს ექსპერტებს. უმეტეს შემთხვევაში, ამ ამოცანას მასწავლებელი ასრულებს, მაგრამ შესაძლებელია, ეს მოსწავლეებსაც დაევალოთ, განსაკუთრებით მაღალ კლასებში. ნაცვლად ამისა, ჩვენ განვიხილავთ იმ პროცედურებს, რომლებიც მოსწავლეების ინტერვიუსათვის მომზადებას ემსახურება.

დაუშვებელია ისეთი სცენარის დადგმა, სადაც მასწავლებელი ან რამდენიმე მოსწავლე ინტერვიუს ართმევს ექსპერტს, ხოლო დანარჩენი მოსწავლეები მაყურებლის როლში გამოდიან და წარმოდგენა არა აქვთ, რას ემსახურება ექსპერტისადმი დასმული ესა თუ ის კითხვა. ინტერვიუს ალება გარკვეულ კომპეტენციებს მოითხოვს, რომლებიც ასევე გამოსადეგია სხვა ტიპის პროექტებშიც, როგორცაა გასვლითი მეცადინეობები ან მუშაობა სამეცნიერო საკითხებზე და მედიასთან.

ექსპერტთან ინტერვიუსათვის მოსწავლეების მომზადების სტანდარტული პროცედურები მოიცავს შემდეგ ეტაპებს:

1. მოსწავლეები აღმოაჩენენ მნიშვნელოვან საკითხს, რომელიც დეტალურ შესწავლას მოითხოვს.
2. მასწავლებელი სთავაზობს მათ ინტერვიუს ექსპერტთან. იგი უკავშირდება ექსპერტს და უთანხმდება ინტერვიუსათვის განკუთვნილ თარიღსა და დროზე, იწვევს მას სკოლაში, ან უნიშნავს შეხვედრას სკოლის გარეთ.
3. მასწავლებელი უხსნის მოსწავლეებს, თუ რა არის მათი ამოცანა: ინტერვიუსათვის გამოყოფილ დროში (45-დან 90 წუთამდე), მოსწავლეებს ეძლევათ საშუალება, დასვან კითხვები. ვინაიდან ექსპერტის მხრიდან ამ კითხვებზე პასუხის გაცემას გარკვეული დრო მიაქვს, ხოლო ექსპერტის პასუხმა შესაძლებელია წარმოშვას დეტალური კითხვების დასმის აუცილებლობა, საჭიროა, მოსწავლეებმა მიიღონ გადაწყვეტილება იმაზე, თუ რა ძირითად საკითხებზე სურთ მათ ყურადღების გამახვილება. მოსწავლეები ქმნიან ჯგუფებს, რომელთაგანაც თითოეული ჯგუფი პასუხისმგებელი იქნება, დასვას ერთი ძირითადი კითხვა. თითოეულ ჯგუფს მიეცემა 10-15 წუთი იმისათვის, რომ ამომწურავი პასუხი მიიღოს ექსპერტისაგან მისთვის საინტერესო თემაზე. აუცილებელია, მოსწავლეებს კარგად ესმოდეთ დროის ამ ჩარჩოების დატვირთვა, რაც მასწავლებელმა გულდასმით და ამომწურავად უნდა აუხსნას მათ, პასუხი გასცეს მოსწავლეების ნებისმიერ, ამ ფორმატთან დაკავშირებით წამოჭრილ კითხვას.
4. საერთო საკლასო პლენარული რაუნდის დროს, მოსწავლეები ერთვებიან ბრეინშტორმინგის პროცესში. ისინი ბარათებზე ან ქაღალდის ფურცლებზე ინიშნავენ ყველა კითხვას, რომელიც მათ სურთ, რომ დაუსვან ექსპერტს, ამასთან ყოველი ახალი კითხვა ცალკე ბარათზე დააქვთ. იმისათვის, რომ ამ პროცედურამ ძალიან დიდი დრო არ წაიღოს, მასწავლებელს შეუძლია შეზღუდოს ბარათებისა და, შესაბამისად, კითხვების რაოდენობა, მაგალითად, თითოეულ მოსწავლეს მისცეს მხოლოდ ორი ან სამი ბარათი, რომელზეც მათ შეუძლიათ ჩამოაყალიბონ თითო-თითო კითხვა. ხუთი-რვა წუთის შემდეგ მასწავლებელი აგროვებს ბარათებზე დატანილ კითხვებს და გამოფენს დაფაზე ან ფლიპჩარტზე, რის

შემდეგაც მოსწავლეები სათითაოდ გამოდიან და კლასს აცნობენ თავიანთ მოსაზრებებს.

5. კითხვები, რომლებიც ერთ საკითხს ეხება, უნდა შეგროვდეს ცალკე ერთი ძირითადი კითხვის ქვეშ. ამის შემდეგ მოსწავლეები იღებენ გადაწყვეტილებას იმის შესახებ, თუ რომელი ძირითადი კითხვები სურთ რომ აირჩიონ ინტერვიუს დროს ექსპერტისათვის დასასმელად და რა თანამიმდევრობით. 60 წუთიანი ინტერვიუს განმავლობაში მაქსიმუმ ოთხი ძირითადი კითხვა უნდა დასვან. როგორც წესი, პირველი კითხვა უნდა ეხებოდეს რესპონდენტს, რათა მოსწავლეებს შეექმნათ წარმოდგენა, ვისთან უწევთ საუბარი. ინტერვიუსათვის გამოყოფილი დროის ბოლო 10 წუთი უნდა დავუთმოთ ღია საუბრებს ან დამატებით კითხვებს, რომლებიც ინდივიდუალურ მოსწავლეს შეიძლება გაუჩნდეს ამ ინტერვიუს დროს.
6. მოსწავლეები უნდა გადანაწილდნენ ჯგუფებად. თითოეული ჯგუფი ირჩევს ერთ ძირითად კითხვას და დაფიდან ან ფლიპჩარტიდან იღებს მოსწავლეების მიერ შევსებულ ბარათებს, საიდანაც ისინი არჩევენ კითხვებს, რომლებიც მათ სურთ, რომ დაუსვან ექსპერტს.
7. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეებს არა აქვთ ინტერვიუს ალების გამოცდილება, მასწავლებელმა მათ მოკლე ინსტრუქცია უნდა მიაწოდოს ინტერვიუს ძირითად ტექნიკურ მხარესთან დაკავშირებით. ყოველი თემის პირველი, ძირითადი კითხვა უნდა იყოს ზოგადი ხასიათის, რაც რესპონდენტს საშუალებას მისცემს, მოსწავლეებს ინფორმაცია და ძირითადი, საკვანძო სიტყვები მიაწოდოს. ამის შემდეგ მოსწავლეებს ეძლევათ საშუალება, დაუსვან რესპონდენტს შემდეგი, უფრო დეტალური კითხვები იმავე თემის გარშემო. საჭიროა მოსწავლეებისათვის ინსტრუქციის მიწოდება იმის თაობაზე, რომ მოერიდონ ისეთი კითხვების დასმას, რომლებზეც პასუხი მხოლოდ „კი“ ან „არა“ შეიძლება იყოს. ან ამგვარ კითხვას დაუყოვნებლივ უნდა მოჰყვეს შემდეგი შეკითხვა, რომელზეც შესაძლებელია მსჯელობა. საჭიროა მოსწავლეებს ასევე მივაწოდოთ ინსტრუქცია იმის თაობაზე, რომ ინტერვიუ არ არის საკითხის განხილვა („არ მეთანხმებით, რომ....?“).

8. მოსწავლეების ჯგუფმა, არჩეულ საკითხზე უნდა მოამზადოს ოთხი ან ხუთი კითხვა და განსაზღვროს მათი თანამიმდევრობა. საკუთარ თავში რწმენის განსამტკიცებლად, შესაძლებელია რეპეტიციის მოწყობა, სადაც მოსწავლეები როლებს ინაწილებენ და მასწავლებელი კი ექსპერტის როლში გამოდის.
9. საჭიროა, ჯგუფის წევრებმა გადაინაწილონ როლები ინტერვიუს დროს. რომელი მოსწავლე რომელ შეკითხვას დასვამს? ვინ ჩაინიშნავს ექსპერტის მიერ გაცემულ პასუხებს? ვინ შეცვლის ჯგუფის წევრს, რომელიც ობიექტური მიზეზების გამო შესაძლებელია ვერ დაესწროს ინტერვიუს? ინტერვიუს დროს, მოსწავლეები რესპონდენტის პირისპირ უნდა იდგნენ და უნდა ინარჩუნებდნენ მხედველობით კონტაქტს მასთან, ამისათვის მათ სჭირდებათ ერთი ან ორი დამხმარე, რომელიც რესპონდენტის პასუხების მიხედვით ჩანაწერებს გააკეთებს (იხილეთ, ქვემოთ მოცემული გეგმის ნიმუში). რეკომენდებული არ არის ჩამწერი მოწყობილობის გამოყენება, ვინაიდან ჩანაწერის გაშიფვრა დიდ დროს მოითხოვს. ამის ნაცვლად, მოსწავლეებმა ყურადღება უნდა გაამახვილონ და ჩაიწერონ რესპონდენტის პასუხებში გაჟღერებული ძირითადი საკვანძო საკითხები ისე, რომ ინტერვიუს შემდეგ, თავიანთი ჩანაწერების გამოყენებით შეძლონ, მეხსიერებაში აღიდგინონ ის, რაზეც რესპონდენტმა ისაუბრა.
10. ინტერვიუს შემდეგ თითოეული ჯგუფი გამოდის კლასის წინაშე მოხსენებით, რაც შესაძლებელია გაკეთდეს ზეპირი ან წერილობითი მოხსენებების სახით. იმის მიხედვით, თუ რის საშუალებას იძლევა სასკოლო გარემო, ჯგუფების მიერ მომზადებული წერილობითი მოხსენებების ასლები შესაძლებელია მოსწავლეებს დაურიგდეთ, ან გამოქვეყნდეს კედლის გაზეთში, ან შედგეს ელექტრონული დოკუმენტის სახით. ამის შემდეგ დგება დრო, კლასი დაუბრუნდეს იმ ძირითად საკითხს, რამაც ინტერვიუს აუცილებლობა განაპირობა. მივიღეთ ინფორმაცია იმაზე, რაზეც გვსურდა? რა ვისწავლეთ? რა ახალი კითხვები გაჩნდა?
11. ასევე, მოსწავლეებმა უნდა განიხილონ ინტერვიუს ალების პროცესი და ის უნარები, რომლებიც მათ ამ ინტერვიუს ჩატარების პროცესში შეიძინეს, ასევე, პრობლემები, რომლებმაც თავი იჩინა ინტერვიუს განმავლობაში. ეს მასწავლებლისათვის მნიშვნელოვან მასალას წარმოადგენს შემდგომი აქტივობების დაგეგმვისას.

ფორმა, ინტერვიუში მონაწილე ჯგუფის გეგმის შესადგენად:

რესპონდენტი _____

თარიღი: _____ ადგილი: _____

თითოეული ჯგუფისათვის გამოყოფილი დრო: _____ წთ.

ჯგუფი # _____ თემა: _____

ჯგუფის წევრები:

#	ძირითადი კითხვა	კითხვის ავტორი	ჩანაწერზე პასუხისმგებელია
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

ინსტრუმენტების ჩამონათვალი მასწავლებლებისათვის
 ინსტრუმენტი 5: კომპეტენციაზე დაფუძნებული სწავლების მიზნების
 განსაზღვრა⁴⁷

1. სასკოლო პროგრამის სტანდარტი (მხოლოდ ერთი):		
2. უპასუხეთ შემდეგ კითხვას: რისი კეთება შეუძლია მოსწავლეს მას შემდეგ, რაც იგი შეიძენს იმ კომპეტენციას, რომელიც გაკვეთილის გეგმით არის გათვალისწინებული?		
აღწერა:		
3. აღწერეთ, მინიმუმ რისი კეთება უნდა შეძლოს მოსწავლემ და დაახასიათეთ მაქსიმუმ რისი მიღწევას შესაძლებელია.		
მას შემდეგ, რაც მოსწავლეებმა გაიარეს დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების კურსი ... რომელიც შედგებოდა x გაკვეთილისაგან ...		
... ველი, რომ ჩემი მოსწავლეები მინიმუმ შეძლებენ...	... მსურს, რომ ჩემმა მოსწავლეებმა შეძლონ...	... ფაქტობრივად, იმედი მაქვს, რომ ჩემი მოსწავლეები შეძლებენ...
„მინიმალური სტანდარტი“ (მისაღები)	„საშუალო სტანდარტი“ (დამაკმაყოფილებელი)	„უმაღლესი სტანდარტი“ (კარგი)
4. დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების გაკვეთილების დაგეგმვის პირველი ეტაპი		
მიზანი	მასწავლებლის მიერ მიწოდებული ინფორმაცია	მოსწავლეთა აქტივობა, დავალებები

⁴⁷ იხილეთ წინამდებარე სახელმძღვანელოს თავი, რომელიც ეძღვნება დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების კომპეტენციებს. აღნიშნული ინსტრუმენტი ეფუძნება გ. ზაენერის ნაშრომს *Bildungsstandards in der Praxis. Kompetenzorientiert unterrichten* (2nd edn), Seelze-Velber, (2008 წელი), გვ. 56.
